

پنچشنبہ سنہ

نومرو ۱۱

شباط ۸ ۱۳۱۱

۶ رمضان ۱۳۱۳

ادارہ خانہ سی

باب عالی جادہ سندھ قصبہ کتب خانہ۔
سیدر۔ رسالہ متعلق کافہ مشہور۔
ایت و خصوصیات ایچون (فصیح
کتب خانہ سنہ) مراجعت اولو نور۔

نسخہ سی ۲۰ بارہ در

آبونہ بدلی

برسنہ لک انالی ایکی نسخہ سی پوستہ
اجرتیله برابر بروجه پیشین ۴۵
غروش استانبول ایچون ادارہ خانہ
نہدن آلتیق اوزرہ ۲۰ غروشہ درہ

نسخہ سی ۲۰ بارہ در

پنچشنبہ کونلری نشر اولونور فنی و ادبی رسالہ

(محرری: اسماعیل صفا)

اون طقوزنجی عصر ادبیاتی

خیالیون مکشی . - المان ادبیاتی . اون پننجی عصرده فرانسه اثرلرینک تقلید و ترجمه سندن عباد رت اولدینی حالد اون سکزننجی عصرک صوکارینه طوغری آلمانیانک اک مشهور آدمارندن معدود اولان لسنسینغ ، کوته ، شیلر کبی دهات ادبک ظهور . ری اوزرینه ملیشمشدر . ذوات مذکوره فرانسه ده حکم سورن فدمایرستی Crassique سلسکنه قارشی اوروپاده یکی بر چیغیر آجیدیلر .

خیالیون ؛ شکلک ، طرزک مکملیتی نظر اعتبارده آمازلر ؛ حساباتی اوایدیر ، غه و بو صورتله اجرای تأثیر ایتمک غیرت ایدرلردی . بونلر تأثیرات درو . نیلرینی آکلتنی پک زیاده سورلر . اثرلرینک مو . ضوعلرینی حادثات بومیه حیاتدن آلدقاری کبی ما . ضییی صحنه بیانه کتیرمک ایستسملر قرون عتیقه دن دکل قرون جدیددن اقتباساده بولنورلر ؛ جرما . نیاتاریخنندن Egmont Guillaume tell Wallens- tein ناملرنده کی اوج قهرمانی ترجیح ایدرلر ؛ اسلوب عادی ایله یازارلر اسلوب مزینه رغبت ایتملر ایدی . کلفتله دکل بلکه ابتلا مفتونیتلرینک سوقه تبیتله یازی یازمق و یازدقاری اثرلرله قارینی هیجانده ، جوش و خروش کتیرمک مقصد یکنه لریدر اثر . لرینی واقعا عموم صنوفه خطاباً یازارلر دیسه ده اورته حاللی بولسان اهالیی ترجیح ایدرلردی شیلر ؛ ایلک اول قادین و دلیقسانیلر طرفندن شاعر طانیلمشدر .

بو ادبیات المانیاده فوق العاده بر حیرتله تلقی اولندی هر نقدر قلاسیک ادبیاتی قدر مکمل

دکل ایدیه ده دها زیاده روحی ، دها زیاده مؤثر ، دها زیاده طبیعی اولدیغندن طرز جدید ادبک حصصوله کتیردیکی تأثیر اون طقوزنجی عصرک ابتداسندن اعتباراً هر طرفه یاییله رق المان ادبیاتی بتون اوروپاده عکس انداز اولدی .

کوته و شیلر طرفندن کشاد ایدیان طریق ادبی آلمان محررلرینه خیالیون Les Romantiques نامی ویرلمشدرکه باعث تسمیه ده مودللرینی قرون اولدن آلیوب قرون وسطی رومانلرندن الملیدر . والحاصل مکتب خیالی آلمانیاده وجود بولمش مشهور آدمارندن عدایدلمشدر . Schlegel, Tieck, Brentano, بو مکتبک اک

بومسلك ادب شوالیه لک و قاتولیک کلیسانه قارشی مقنونی ، بترسلك نفرتی ، جن و بریلرله متعلق وعوامه مخصوص افسانه لردن محظوظ طبعی ایله تفریق اولور .

اون سکزننجی عصر نهایتنده انکثرده بر مکتب خیالی تاسیس ایتدی فقط ابتدائی بو مکتبک مؤسساری ، اوونکی شمرک طرزی علیهنده تشکیل ایش کرده معارضیندن عیسارت اولوب ، شعره اشاغی واورته صنف اهالینک محاورانده قوللاندینی عادی سوزلری ادخال ایتک ایستلر ؛ قرون وسطی شعرلرینه رغبت ایدرلر ؛ شعرده یکی طرز لر ایجاد ایدرلردی . بونلردن صکره فیلوزوف خیالیون کلبرک بونلر ایچنده wodsworth, Cowper کبی فیلوزوفر Schelley وایرون کبی بیسوک شاعرلر ، والتر اسکوت کبی مشهور بر رومانچی بو مکتبه زینت ویرمشلردر .

فرانسه ده رومانیزم ناپولیون زماننده باشلار : شاتوبریان آمریقایه وقرون وسطی به عائد اثرلر

یازمش. مادام دوستانلرده فرانسلره آلمانیایی طایفه مشدر. بومکتبر رستوراسیون Restauration زماننده تمامیه تشکل ایتش و ویتور هوغونک ۱۸۲۷ ده موقع انتشاره قوینلان Cromwell نامنده کی درامک دیباچه سی' بو مکتب فرانسه ده وجودینه براعت استهلال اولمشدر.

خیالیون فاجعه و مضحکه ک ساخته واسکی طرز لر دن عبارت اولدیفی بیان ایله کویا طبیعتده علوی و خنده آور شیر متحدمش کبی پارلاق منظومه لر و نظر ربا وضعیتلر علاوه سیله درامی فاجعه و مضحکه ک برینه اقامه ایدرک ایکسیسی برلشدر دیلر. یونان و روما قهرمانلری نظر التفاهه آلاوب. موضوعات والهاماتلری قرون وسطی دن، آلمانیان، اسپانیان، شرق دن، دور تجدیدن La Renaissance آلرلر، کندیلرینک ایسه اشخاصی دنک موقعی تعیر ایتدکاری لسان، حسیات، قیافتارله حقیقی بر صورتده ارئه ایتدکاری ادعا ایدرلردی. اسلوب مزین ایله دکل نظر ربا و متنوع برلسان ایله بازارلر وفلاسیکلرک طرد ایتدکاری کلمات عوامیسنده نی لسان ادبه ادخال ایتک ولسان و شعری زینکیتمک ایچون لغت کتابلرنده اصطلاحات فیه و قوافی جدیده تخری ایتک باشلیجه مشغولیتلری اولوب فلاسیک اصولی ساخته، یکنسق طائسز اولقله اتهام ایدرلر ودها روحی ودها متنوع برلسان، طبیعت موافق اوله جق. طوغریدن طوغرییه قلبه تاثیر ایده جک بر اصول تأسیس ایتک ایسترلردی. رستوراسیون Restauration زماننده فرانسه ده فلاسیکلرله خیالیون یکدیگریه اعتراضاته قالدیلرکله اختیارلرله دلقانلیر آرمسند برمنازه شکلی آلدی. بری،

اسکی فلاسیکلرک اسلوب مزینته، قطعی بر اصوله مربوط، دیگر ی هرکسک قوللاندیفی لسان ایله یکی خیالیون مکتبک اصول خیالپراسته مفتون. فلاسیکلر راستی و خیالیون شکسیری اشهاد ایدرلردی. بومنازه شمدتی و طفلانه اولوب یالکز متخاصمین یکدیگریه دکل بلکه بو ایکی مسلکک واضعی عدایدیلر راستین ایله شکسیر حقنده ده تحقیر آمیزانه، پرده بیرونانه سوزلر صرف ایتدکن چکنمه مشلردر. تیاتر وده منازعه. فلاسیک فاجعه سی طرفدارلرله خیالیون درامی طرفدارلری آراسنده برمحاربه شکلی آور برطرف ایضاق چالار، دیگر طرف آقیشلار و اکثریا مضاربیه حصوله کلدیکی اولوردی.

فلاسیکلر ایتداری عددجه چوق ایدیلر. خیالیون یالکز بر قاج هیجان پرور دلقانلیردن مرکب ایکن یواش یواش ۱۸۳۰ سنه سندن اعتباراً جوغاله ودها عموم بومسلکه سلوک ایتکه باشلادی. ویتور هوغونک ریاست ادبییه سی آلتده طوبلانا خیالیونک بر قسمی بومسلکی تماماً بشقه قالدی صوقان الکساندر دومانک آجیدنی جیغیری تعقیب ایتدیلرکله بویوله یازیلان حکایه ک زمینی کاملاً تاریخنن آلیر و عشق درجه نانیده بر اقلیر ویتور هوغونک تحت ریاستنده بولنانلر ایسه اولکیلرکی تصادفلره، وقایعه، مراقی تحریک ایدمک شیلره اهمیت و برمه رک وقعه جه آرقط تدقیق و تفتیش حسیات جه تیه اولدجه مهم حکایه یازمشلردر. الکساندر دومافیس، اوقا و فوییه، ژورژ سان بواکینچی قسمدن واوزن سو برنجی قسمدن. قسم اول یورولرینک نامی شو صوک زمانلرده خاطره انامدن سینلوب مسلکری ابقا

زورمى ماتورەن طرفىدىن زورلە چىكىمىدە ،
 روزكارىك شەكىلدە سورۇكلەمىدە اولدىغىدىن
 مەساۋىت ايدەمدىكى بوايى قوتك تائىرى چار
 ناچار يولنىە دوام ايتدىرىيوردى . قەۋەتك آلت
 سالونىە طولان بىكىچىلەك . بالقجىلەك ايجىكلەرى
 توتونك دومانى سالونك ايجىنى كوز كوزى كورە
 مەجىك برحالە كىتىمىش واوونجىلەك كورولتىسىدە
 حد مەروفي آشمىش ايدى بىتون بو آدملىر يوك
 البىسە كىمىش ، دىرسكارلىنى ماسەلەك اوزرىنە
 دايمىش اولدۇقلىرى حالەدە قونۇشمىقىدە ، يىكەيكەرنە
 سوزلىرىنى ايتىدىرىمك ايجون باغروب چاغرىمقىدە
 ايدىلەر .

بر ياندن بىكرىلەك كىيور ايدى . عىر بەدەك
 حاصل ايتدىكى اوغولتىدىن ، دومىنىو زارلىرىك
 مرمر ماسەلەر اوزرىنە اورلىنىدىن چىقان يازدىدىن
 لاقىردى ايشىلىمىيور ايدى . ايشىستە تام كورولتى
 ايشىدىلەك برزمان دىكى ! زورمى ايلە ماتورەندە
 كلوب بر كوشىدە اوطوردىلەر . برنجى پارتىيە
 باشلادۇقلىرى وقت كوچك قىدەر مەتاقبا تداول
 اتمىكە ايدى . ايكىنچى پارتى اوينايدى ، قىدەلەردە
 تىكارار بوشاندى . ماتورەن دائىما قىدەلەرى طولدىرەر ،
 دىھا كىتىرمىسى ايجون قەۋەجىيە كوز اوچىلە
 اشارت ايدردى .

قەۋەجى ايرى وجودلى ، آتش كىي قىرمىزى
 يوزلى بر آدم اولوب ارە صرە مشىرلىلە لطفە
 ايتىدىكىدىن مېختارلىنى قازاغىش ايدى . زورمى ،
 كىشلى لايتىقەق مەدەنىە طولدىرمقىدە ، ايكىدە بر
 باشنى طارتوب سورىكلى قەھقەرلەر قوپارەرق رىقىنك
 يوزىنە ابلەھانە باققىدە ايدى .

بىتون مشىرلىر طاغاييوردى . ھەربى كىتمك

ايدەجك برخلف براققىزىن متواری پردەنىسان
 اولمشلردر .

بو مېكتىك تېيىن ماھىتى الاشياء تىكشلف
 باضدادھا ، مصداقنچە حقيقىون مېكتب ادبى بىيائە
 وابستە اولوب مىسلك مذكورى بىسان ايدركن
 بو مىسلكە عائد تفصیلاتە دسترس اولنور .

خالد صفا

ھەكى دومو پاسان ، لك آتارندن

سرخوش

۱

[مابعد]

بونىكلە برابر ارقداشنىك شرفە ايجەجىك بادھاوا
 راقىنىك نشئەسى يوزىدىن دىھا شىمدىدىن پىدا اولەرق
 نورمانلەك منغىتەرستەنە كولەلەرى دوداقلەرى
 ارەسىندىن كورونمىكە ايدى ، ارقداشلى ماتورەن
 قولدىن چىكر طورور ايدى .
 — ھايدى ! آرتقى يورى كىدەم . بو اقشام
 قارلارغىزى ايصىدەجىق بر شى ايجىمدىن كچىرىلەجىك
 كىچە دىكى ! ...

زورمى شوبلە جواب وىردى :

— اولسى اقشام بردرلو ئوك قېۋىسى بولامادم .
 آز قالدى ئوك اوكنىدە كى چايە دوشەرك صىر
 سىقلام اولەجىقىدە !
 نقل ايتىدىكى وقەنى تىخىر ايدەرك كولەر ،
 و(بوملە) قەۋە خانەنىە طوغرىدە ياۋاش ياۋاش
 كىدردى .
 قەۋە خانەنىك آيدىنىنى كورونمىكە باشلادى .